

Φ Η Μ Η

πως εἶναι γνωστόν, οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες παντοῦ ὅπου ἔβλεπαν κάποια κίνησι, κάποια ἐνέργεια ἐπανελημμένως ἐκδηλουμένην, ποῦ δὲν ἐμποροῦσαν νά την ἐξηγήσουν, ἐφραντάζοντο ὅτι ἐκεῖ ὑπῆρχε κάποια δύναμις, καὶ δύναμις ὄχι ἀνθρώπου, ἀλλὰ κάποιου ἄλλου ὄντος, ἀνωτέρου ἀπὸ τὸν ἄνθρωπον, κάποιου θεοῦ, καὶ σιγὰ σιγὰ ἔπλαττον γύρω ἀπὸ αὐτὴν τὴν κίνησι ἓνα ὠραῖον μῦθον. Ἔτσι ἔπλασαν τοὺς μύθους γιὰ τοὺς ἀνέμους, τὴν ἀστραπή, τὴ βροντὴ καὶ ἄλλους ἀπειρους. Ἀλλὰ ἐπροχώρησαν καὶ πάρα πέρα, ἐφραντάσθησαν καὶ τὰς καταστάσεις τῶν ἀνθρώπων, ὅπως τὸν ὕπνον καὶ τὸν θάνατον, ὡς ἐνεργείας τῶν θεῶν, καὶ ἐπροσωποποίησαν τὸν Ὑπνον καὶ τὸν Θάνατον. Καὶ ἀκόμη πάρα πέρα, ἀπέδωκαν εἰς θεϊκὰς ἐνεργείας καὶ πράξεις τῶν ἀνθρώπων καθ' αὐτὸ δικές τους, ὅπως τὴν ἔριν καὶ τὸν πόλεμον καὶ πολλὰ ἄλλα, τὰ ὅποια ἀναφέρει ὁ Ἡσίοδος εἰς τὴν Θεογονίαν του (223 κέ.). Μία ἀπὸ τῆς τελευταῖες αὐτὲς εἶναι καὶ ἡ φήμη, δηλ. ἡ διάδοσις ἐνὸς γεγονότος. Πῶς διαδίδεται κάτι ποῦ συμβαίνει κάπως μυστικώτερα, ὅλοι γνωρίζουμε, τῶρα μάλιστα τὰ τελευταῖα χρόνια, ποῦ ἐσχηματίσαμε καὶ εἰδικὴ λέξι γιὰ τοὺς δημιουργοὺς καὶ τοὺς φορεῖς μιᾶς διαδόσεως, τοὺς **διαδοσίας**. Μολονότι, ὅπως εἶπα, ἡ διάδοσις εἶναι καθαρὰ ἐνέργεια τοῦ ἀνθρώπου, οἱ ἀρχαῖοι τὴν ἔκαμαν καὶ αὐτὴν ἐνέργειαν τῶν θεῶν. Ἀπὸ φόβον; Ἀπὸ εὐλάβειαν; Γιὰ ν' ἀποφύγουν τὴν εὐθύνην τῆς ὄχι καλῆς πάντοτε αὐτῆς πράξεως; Δὲν ξέρω· ἴσως γιὰ ὅλα αὐτά, ἢ καὶ γιὰ πολλὰ ἄλλα. Ὁ Ὅμηρος ἀναφέρει τὴν "**Ὅσσαν**, δηλ. **Φήμην**, ὡς

ἄγγελον μόνον τοῦ Διός, ποῦ διεβίβαζε ἀπλῶς τὰς ἀγγελίας τοῦ πατρὸς ἀνδρῶν τε θεῶν τε, χωρὶς φυσικὰ νά της μεγαλῶνῃ ἢ νά της τροποποιηῖ διόλου. Δὲν ἔχει λοιπὸν ἀκόμη εἰς τὸν Ὅμηρον ἡ λέξις φήμη τὴν ἔννοιαν τῆς διαδόσεως. Εἰς τὸν Ἡσίοδον ὁμοῦς ἀρχίζει νά ἔχη καὶ τὴν ἔννοιαν αὐτὴν (*Ἔργ.* 760 κέ.), καὶ μολονότι ἀνακηρύσσεται ὅτι ἡ φήμη *θεὸς νύ τις ἐστὶ καὶ αὐτή*, ἀναγνωρίζεται ὁμοῦς ὡς ἐνέργεια τῶν ἀνθρώπων, διότι τέσσαρες στίχους πάρα πάνω ὁ Ἡσίοδος συνιστᾷ εἰς τὸν ἀδελφόν του Πέρσην *δεινὴν δὲ βροτῶν ὑπαλεύεο φήμην*. Καθὼς δὲ ἀναφέρει ὁ ῥήτωρ Προκόπιος ὁ ἐκ Γάζας (ἔπιστ. 52) *οὐ δὴ μόνον Ἡσίοδος θεὸν αὐτὴν ἀνυμνεῖ, ἀλλὰ καὶ Ἀθηναῖοι, τὴν ἐν Μυκάλῃ μάχην αὐθημερὸν ἐγνωκότες, οὐκ ἀνεκτὸν ἔφασαν, εἰ μὴ θεὸν ἠγοῖντο τὴν Φήμην*. Ὑπῆρχον δὲ καὶ βωμοὶ ἰδρυμένοι *Φήμῃ εὐαγγέλω* καὶ ἄλλα πολλὰ ἀφιερώματα.

Τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας ἀκολουθοῦσαν καὶ οἱ Ῥωμαῖοι, αὐτοὶ ὁμοῦς ὄχι τόσον ἐφευρετικοὶ καὶ καλλιτέχναι εἰς τὰς μυθολογίας των, ὅπως καὶ εἰς ἄλλα πολλὰ ὑστεροῦσαν πολὺ ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας. Ἐν τούτοις ὁ Βιργίλιος ἔχει φιλοτεχνημένα μίαν πολὺ ἐπιτυχῆ εἰκόνα τῆς Φήμης μὲ τὴν ἔννοιαν τῆς σημερινῆς διαδόσεως. Ὅταν ὁ Αἰνεῖας μὲ τοὺς Τρῶάς του καταδιωκόμενος ἀπὸ τὴν Ἥρα εἶχε σπρωχθῆ ἀπὸ τοὺς ἀνέμους στὴν Ἀφρική, ἡ Διδώ, ποῦ ἔκτιζε τότε, κατὰ τὸν μῦθον, τὴν Καρχηδόνα καὶ ὑπεδέχθη τὸν Αἰνεῖαν μὲ πολλὴν εὐμένειαν, παρ' ὅλας τὰς ἀντιδράσεις τῆς Ἥρας, κατελήφθη μὲ τὰς ἐνεργείας τῆς Ἀφροδίτης καὶ τοῦ Ἔρωτος ἀπὸ φλογερὸν ἔρωτα πρὸς τὸν Αἰνεῖαν, καὶ ὁ ἔρωσ αὐτὸς κατέληξε εἰς γάμον, ἐνεργείαις τώρα τῆς Ἥρας, ἡ ὁποία, τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν ποιουμένη, πάντοτε ὁμοῦς μὲ τὴν ὑστεροβουλία της, ἀφ' οὗ εἰρωνεύθη μὲ πολὺ πικρόθυμά σας! πῶς κατωρθώσατε δύο θεοί, ἐσὺν καὶ ὁ γιός σου, νὰ νικήσετε μιὰ θνητὴ γυναῖκα! — ἀνέλαβε νὰ συνδέσῃ διὰ γάμου τὸν Αἰνεῖαν μὲ τὴν Διδώ, καὶ ὁ γάμος γίνεται ὄχι πολὺ κανονικὰ μέσα εἰς ἓνα σπήλαιον.

Ἄλλὰ τὴν Διδώ τὴν εἶχαν προηγουμένως ζητήσῃ καὶ

ἄλλοι μνηστῆρες, μεταξὺ τῶν ὁποίων καὶ ὁ Ἰάρβας, ἓνας ἀπὸ τοὺς πολλοὺς υἱοὺς τοῦ Διός, βασιλεὺς μιᾶς χώρας εἰς τὴν βόρειον Ἀφρικὴν, καὶ ἡ Διδῶ εἶχε ἀπορρίψει ὄλων αὐτῶν τὰς προτάσεις περὶ γάμου, ἰσχυρίζομένη ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ λησιμονήσῃ τὸν πρῶτον ἄνδρα της — ἦταν χήρα ἡ Διδῶ. Οἱ ἀπορριφθέντες μνηστῆρες, πρὸ πάντων ὁ Ἰάρβας, ποῦ εἶχε δεχθῆ τὴν Διδῶ πρόσφυγα ἀπὸ τὴν Τύρο εἰς τὴν Ἀφρικὴν, καὶ της εἶχε παραχωρήσει τόπο γιὰ νὰ ἐγκατασταθῆ καὶ νὰ κτίσῃ τὴν Καρχηδόνα, τὸ φύσαγε καὶ δὲν ἐκρούνε. Τώρα ὁ γάμος της μὲ τὸν Αἰνεῖαν δὲν ἦταν μόνον ἀναθεώρησις τῆς προηγουμένης ἀποφάσεώς της, πρᾶγμα ποῦ ἐπὶ τέλος θὰ ἐνδιέφερε μόνην τὴν Διδῶν, ἀλλὰ καὶ μία πρᾶξις, ποῦ ὅταν τὴν ἐμάθαιναν οἱ ἀπορριφθέντες μνηστῆρες, θὰ εἶχε ὄχι καλὰ ἐπακόλουθα, ἀφ' οὗ, ὅπως εἶπαμε, ἡ Διδῶ μὲ ἐλεημοσύνη τοῦ Ἰάρβα ἐγκατεστάθη στὴν παραλία τῆς Ἀφρικῆς καὶ ἔκτιζε ἐκεῖ τὴν Καρχηδόνα. Καὶ ἔροπε γι' αὐτὸ τὸ λόγο νὰ μείνῃ, ἂν ἦταν δυνατόν, μυστικός ὁ γάμος της μὲ τὸν Αἰνεῖαν.

Ἀλλὰ ἡ Φήμη ἀγρυπνεῖ, καὶ ἀγρυπνεῖ γιὰ κακό. Γι' αὐτὸ τὴν παριστάνει ὁ ποιητὴς ὄχι πλέον ὡς *ἄγγελον τοῦ Διός* ἢ ὡς *Φήμην εὐάγγελον*, ἀλλὰ ὡς κόρην τῆς Γῆς, ποῦ τὴν ἐγέννησε γιὰ ἐκδίκησι, ὅταν ἡ Γῆ, λέει, ἦταν ὄργισμένη ἐναντίον τῶν θεῶν, τελευταίαν, ὕστερ' ἀπὸ τὸν Τιτᾶνα Κοῖον καὶ τὸν Γίγαντα Ἐγκέλαδον, ποῦ ἔκαμαν μαζὶ μὲ ἄλλους τὸν πόλεμο ἐναντίον τοῦ Διός. Καὶ τὴν ἐγέννησε, λέει, τέρας μεγάλο φοβερό, μὲ γρήγορα γρήγορα πόδια, γοργόφτερη, τόσο γρήγορη, ὅσο δὲν εἶναι γρήγορο ἄλλο κακὸ καιένα. Εἶναι μικρὴ, λέει, στὴν ἀρχὴ ἀπὸ φόβο, ὕστερα ὁμως, ὅσο προχωρεῖ, μεγαλώνει, προσλαμβάνει νέας δυνάμεις ὀλοένα, καὶ γιγαντώνεται τόσο, ποῦ ἐν ᾧ τὰ πόδια της πατάει στὴ γῆ, στὰ σύννεφα κρύβει τὸ κεφάλι της. Ὅσα πούπουλα στὸ σῶμά της, τόσα καὶ μάτια ἀπὸ κάτω ἀνοιχτά, τόσες καὶ γλῶσσες φλυαροῦν καὶ στόματα ἀπύλωτα, τόσα αὐτιά της τεντωμένα! Τῆ νύχτα πετάει σίζοντας μέσα στὸ σκοτάδι, ἀνάμεσα οὐρανοῦ καὶ γῆς, καὶ τὰ μάτια της δὲν ξέροννε τοῦ ὕπνου τῆ γλυκάδα! Τὴν ἡμέρα ἀγρυπνῆ φρου-

ρεῖ στής στέγες τῶν σπιτιῶν ἢ οὐ πύργους ὑψηλοῦς, καί οὐ τρομό μεγάλο κρατεῖ τῆς πόλεις τῆς μεγάλης. Δὲν ζητάζει ἂν αὐτὸ ποῦ διαλαλεῖ εἶναι ψέμα ἢ ἀλήθεια. Αὐτὴ λοιπὸν καὶ τώρα σ' ὅλο τὸν κόσμον μὲ χαρὰ διαλαλοῦσε τόσο αὐτὰ ποῦ ἐγινήκανε ὅσο καὶ τᾶγένητα. Ἦρθε, λέει, ἀπὸ τὴν Τροία ὁ Αἰνεΐας καὶ αὐτὸν τον ἔκριν' ἄξιο ἢ ὠραία Διδῶν νὰ γίνῃ σύζυγός της· καὶ τώρα λησμονοῦν ὁ ἕνας στοῦ ἄλλον τὴν ἀγκάλῃ τὸ χωριστὸ ὁ καθένας προορισμὸ του. Αὐτὰ ἐκεῖνῃ ἢ κακῇ θεὰ στὸν κόσμον δῶ κ' ἐκεῖ διαλαλεῖ, καὶ δὲν ἀργεῖ στοῦ Ἰάρβα τὸ βασίλειο τὸ δρόμο της νὰ στρέψῃ. Τοῦ ἀνάβει πάθος μὲ τὰ λόγια της καὶ τὴν ὀργή του αὐξάνει... (Βιογ. Αἰνεΐαδ. 4,174 κέ.).

Ὁ Βιογίλιος, γιὰ νὰ περιγράψῃ ἔτσι τὴ Φήμη, δὲν εἶχε, ὅσο γνωρίζουμε ὡς τώρα, κανένα πρότυπο ἑλληνικὸ ἐκτός ἀπὸ δύο στίχους τοῦ Ὀμήρου ποῦ λέει γιὰ τὴν Ἔριν (Ἰλ. Δ. 442 - 3):

*ἢ τ' ὀλίγη μὲν πρῶτα κορύσσειται, αὐτὰρ ἔπειτα
οὐρανῷ ἐστήριξε κάρη καὶ ἐπὶ χθονὶ βαίνει*

Γιὰ τὴ Φήμη καὶ τὸ μεγάλωμά της ὅσο προχωρεῖ, δὲν γνωρίζουμε, ὅπως εἶπα, καμμίαν ἕως τώρα ἑλληνικὴν περιγραφὴν. Ὅτι καὶ ἡ Ἔρις ἀπὸ μικρὰ πράγματα ἀρχίζει καὶ ὕστερα φουντώνει, τὸ ξέρουμε ὅλοι. Ἀλλὰ πρέπει νὰ παραδεχθοῦμε ὅτι μὲ δεξιότητα μεγάλη καὶ ἐπιτυχία ὁ Βιογίλιος προσήρμοσε καὶ ἐπλάτυνε γιὰ τὴ Φήμη ὅσα ὁ Ὀμηρος εἶπε γιὰ τὴν Ἔριν. Ἐν τούτοις ὁ Μακρόβιος (Saturn. 5, 13,31 κέ) κρίνει τὴν μεθαρμογὴν αὐτὴν τοῦ Βιογιλίου ἀνεπιτυχή, διότι, λέει, ἡ ἔρις ἐξακολουθεῖ νὰ εἶναι ἔρις καὶ ὅταν οἱ ἐρίζοντες φθάσουν μέχρι πολέμου καὶ ἐρημώνουν ὁ ἕνας τοῦ ἄλλου τὴν χώραν, ἐν ᾧ ἡ φήμη, ὅταν αὐξηθῇ ἀρκετά, παύει νὰ εἶναι φήμη γίνεται, λέει, γνωστοῦ πλέον πράγματος ἀνακοίνωσις. Πιστεύω ὅτι δὲν θὰ συμφωνήσῃ κανένας μὲ τὴν φανερά ἐζητημένην αὐτὴν ἀντίληψιν τοῦ Μακροβίου. Τοῦναντίον ὅτι ἡ μεθαρμογὴ τοῦ Βιογιλίου ἦταν ἐπιτυχὴς ἀποδεικνύεται καὶ ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι καὶ ἄλλοι ὕστερα ἀπὸ αὐτὸν ποιηταὶ τον ἀκολούθησαν. Καὶ ἂν δὲν κατατάξουμε

καὶ τὸν Ὀράτιο μαζί με τοὺς ἀκολουθήσαντας τὸ Βιργίλιο — ὁ Ὀράτιος εἰς μίαν ᾠδὴν του (2, 2) ποῦ ἐποιήθη τοὺς ἰδίους χρόνους ποῦ ἐποιεῖτο καὶ ἡ Αἰνείας τοῦ Βιργιλίου, ὁμιλεῖ γιὰ Φήμη φτερωτὴ (Fama pennata), καὶ μπορεῖ νὰ νομίση κανένας ὅτι ὁ Ὀράτιος ἐγνώριζε ὅσα ὁ Βιργίλιος εἶχε ἀναπτύξει γι' αὐτή, ἀλλὰ μπορεῖ καὶ νὰ εἶναι ἐντελῶς ἄσχετον τὸ ἓνα ἀπὸ τὸ ἄλλο, ἀφ' οὗ μάλιστα εἰς τὴν ᾠδὴν τοῦ Ὀρατίου πρόκειται γιὰ τὴν καλὴ Φήμη, ἢ ὁποία ἔχει καὶ αὐτὴ φτερά — ὥστε λέγω καὶ ἂν παραλείψουμε τὸν Ὀράτιο, εἶναι ἄλλοι ποιηταὶ ποῦ ἀναμφισβητήτως ἀκολούθησαν τὸ Βιργίλιο. Ὁ Ὀβίδιος (Metam. 9, 137 - 139) ὁμιλεῖ γιὰ Φήμη φλύαρη, ποῦ της ἀρέσει νὰ ἀναμειγνύη μέσα εἰς τὰ ἀληθῆ καὶ ψευδῆ, ἢ ὁποία ἀπὸ μικρὴ μικρὴ ποῦ γεννιέται στὴν ἀρχὴ μεγαλώνει μετὰ τὰ ψέματά της. Μιὰ παράστασις τῆς Φήμης ἀκριβῶς ὅμοια μετὰ τοῦ Βιργιλίου.

Ἄλλὰ ὁ Ὀβίδιος ἐφιλοτέχνησε καὶ μίαν ἄλλην εἰκόνα τῆς Φήμης, δική του, ἀνεξάρτητη ἀπὸ τοῦ Βιργιλίου (Metam. 2, 39-63). Κατὰ τὴν παράστασιν αὐτὴν τοῦ Ὀβιδίου ἡ Φήμη ἔχει τὰ ἀνάτορά της εἰς τὸ κέντρον τῆς οἰκουμένης, ἐκεῖ, λέει, ποῦ συνορεύει ὁ τριμερὴς κόσμος, οὐρανὸς γῆ καὶ θάλασσα, ἀπὸ κεῖ ποῦ εἶναι ὄρατὸ τὸ κάθε τι ποῦ γίνεται στὸν κόσμον ὅλο, ὅσο μακριὰ κ' ἂν εἶναι, ἐκεῖ ποῦ κάθε λόγος φτάνει εἰς ταυτιά της. Νύχτα μέρα ἀνοιχτὰ τὰ ἀνάτορά της ἔχουν εἰσόδους ἄπειρες, χίλια γύρω παραθύρια κ' ἀμέτρητες ὀρθάνοιχτες τῆς πόρτες. Φτειασμένα ὅλα ἀπὸ ἠχηρὸ χαλκὸ ἠχοῦν καὶ ἀντηχοῦν ὅλες τῆς φωνῆς π' ἀκοῦνε. Καμμία πουθενά μέσα ἤσυχία, ἀλλὰ ὄχι θόρυβος δυνατός· μικροὶ μικροὶ ψιθυρισμοί, ὅπως ἀκούγοντ' ἀσθενῆ τὰ κύματα μακριά, ἢ ὅπως ξεψυχάει μακριὰ ὁ ἦχος τῆς βροντῆς, στὰ μαῦρα σύννεφα ποῦ βρόντησε ὁ Ζεὺς. Κόσμος στὸν *πρόδομο* πολλὺς τῶν ἀνακτόρων. πᾶνε κ' ἔρχονται πολλοὶ λογιῶν λογιῶν ἀνθρώποι, κ' ἀκοῦς ἀνάκατα παντοῦ ἀλήθειες μετὰ ψέματα μαζί, διαδόσεις ἄπειρες γύρω σου νὰ βουτίζουν. Μερικοὶ ἐδῶ ταυτιά τους, ποῦ περιμένουνε, χορταίνουν μετὰ κουβέντες, ἄλλοι φέρουνε ἄλλοῦ ἐκεῖνα ποῦ ἀκοῦ-

σαν, καὶ τὸ μικρὸ ποῦ γίνηκε ὀλοένα μεγαλώνει, γιατί σ' ἐκεῖνο, ὅπου ἄκουσε κανεὶς, προσθέτει τὸ δικό του. Ἐκεῖ ἔναι ἡ Εὐπιστία, ἡ Ἄγνοια ἢ ἄλογη ἐκεῖ, ἡ Χαρὰ ἢ μάταιη ἐκεῖ, οἱ τρομαγμένοι Φόβοι ἐκεῖ πέρα, ἡ Διχόνοια μὲ τὸ ὕπουλο τὸ σιγοβάδισμά της, μαζί τους καὶ οἱ Ψίθυροι μὲ τὴν ἄγνωστη προέλευσί τους. Αὐτὴ στὸν Οὐρανὸ στὴ θάλασσα στὴ γῆ τί γίνεται κοιτάει, σ' ὅλο τὸν κόσμον τὸ ζητάει.

Καὶ ἄλλος ὑστερότερος ῥωμαῖος ποιητής, ὁ Κόιντος Βαλέριος Φλάκκος, ἀπεικόνισε, μὲ λίγα ὅμως, τὴ Φήμη (Argon. 2,116 κέ.), χωρὶς ν' ἀπομακρυνθῆ πολὺ ἀπὸ τὴν εἰκόνα ποῦ της ἔδωκε ὁ Βιργίλιος. Τονίζει ἰδιαίτερος μόνον ὅτι τὴ Φήμη ὁ Ζεὺς, ἐπειδὴ διαλαλεῖ τόσον τὰ ἄξια, ὅσον καὶ τὰ ἀνάξια, καὶ ἐπειδὴ ἐνσπείρει φόβους, τὴν ἔχει ἀποκλείσει ἀπὸ τὴν ἡρεμὴ περιοχὴ τοῦ αἰθέρος καὶ τὴν ἔχει βάλει νὰ κατοικῆ ἀποκάτω ἀπὸ τὰ νέφη, ὅπου ἐκείνη φρουράται γιὰ τὸν περιορισμὸ της. Δὲν εἶναι, λέει, οὔτε τοῦ ἄδου οὔτε τοῦ οὐρανοῦ θεά. Μόνον τὴ γῆ αὐτὴ καταπονεῖ. Στὴν ἀρχὴ οἱ πρῶτοι ποῦ τὴν ἀκοῦνε δὲν τὴν πολυπροσέχουσε, ἀλλ' αὐτὸ τὴν εὐνοεῖ καὶ συντρέχει τὴ δουλειά της, καὶ ὕστερ' ἀπὸ λίγο φέρνει ὅλους ἄνω κάτω καὶ τὰς πόλεις συνταράσσει.

Ὅλιγα, ὅμοια, λέγει καὶ ὁ ποιητὴς Στάτιος (Theb. 3,425 κέ.), ὁ ὁποῖος τονίζει μόνον ἰδιαίτερος ὅτι ἡ Φήμη ὠτακουστὴ σὲ κάθε τι γιὰ νὰ το διαλαλήσῃ.

Ἡ Φήμη δὲν ἔπασσε νὰ ζῆ καὶ νὰ βασιλεύῃ καὶ δὲν θὰ παύσῃ ποτὲ ὅσο ζῆ ὁ κόσμος. Καὶ θὰ γνωρίζουμε πιστεύω ἀρκετοὶ καὶ τὴν ἐκδοσι τοῦ Νασρεδὶν χότζα γιὰ τὴ Φήμη, ἢ ὁποία τὸ ἓνα αὐγὸ, ποῦ ἀστειευόμενος ὁ χότζας εἶπε στὴ γυναῖκά του ὅτι ἔκαμε, τὸ ἐπολλαπλασίασε καὶ το ἔφτασε στ' αὐτιά τοῦ βεζύρη ἐνενηντα ἑννέα αὐγά, γιὰ νὰ προσθέσῃ καὶ ἐκεῖνος τὸ δικό του καὶ ἔτσι νὰ γίνουιν ἑκατό. Μπορεῖ νὰ γίνεταὶ ἀπὸ κανένα καμμὶ ἀ μικρὰ παραλλαγή ἢ καμμιά προσθήκη στὴν εἰκόνα ποῦ της ἔδωκε τῆς Φήμης ὁ Βιργίλιος. Ἄλλὰ εἰς τὰς γενικὰς γραμμάς της ἢ εἰκὼν τοῦ Βιργίλιου θὰ μείνῃ ἀναλλοίωτη.